

Kombinace studia a práce zvyšuje bohatství země

Osoby s dosaženým vysokoškolským vzděláním si v relativně krátké době – v průměru do 3 měsíců od ukončení studia – najdou zaměstnání. **Nejhůře jsou na tom osoby s dosaženým základním vzděláním.** Ty si najdou novou práci v průměru až za 11 měsíců.

Uplatnění mladých lidí na trhu práce se stále více dostává do popředí zájmu široké odborné veřejnosti ve všech evropských zemích. Známa skutečnost, že úroveň vzdělání je rozhodující pro uplatnění na trhu práce, se potvrzuje i u mladé generace vstupující na pracovní trh. Získání přinejmenším středního vzdělání s maturitou či v poslední době i vysokoškolského vzdělání, se stává standardem pro mladé lidi.

Příležitostí je málo

V České republice je situace možná ještě symboličtější, neboť ještě v nedávné době bylo vysokoškolské vzdělání vyhrazeno nejužší elitě obyvatelstva. V posledních deseti

letech však naopak můžeme sledovat masivní rozšiřování počtu vysokých škol v České republice.

Poslední roky na trhu práce jsou navíc charakteristické nižším počtem pracovních příležitostí pro mladé lidi a absolventy především.

kou mírou nezaměstnanosti mladých osob, naopak riziko ztráty zaměstnání postihovalo především osoby ve starším věku.

V mezinárodním kontextu je nejhorší uplatnění mladých lidí na trhu práce v zemích jižní Evropy,

pracovního trhu z hlediska kvalifikace pracovní síly.

Podle dosaženého vzdělání se v České republice zcela jednoznačně ukazuje, že osoby s dosaženým vysokoškolským vzděláním si v relativně krátké době od ukončení studia (v průměru do 3 měsíců) najdou zaměstnání. Nejhůře jsou na tom osoby s dosaženým základním vzděláním, které si najdou zaměstnání v průměru až za 11 měsíců.

Získání přinejmenším středního vzdělání s maturitou či v poslední době i vysokoškolského vzdělání se stává standardem pro mladé lidi.

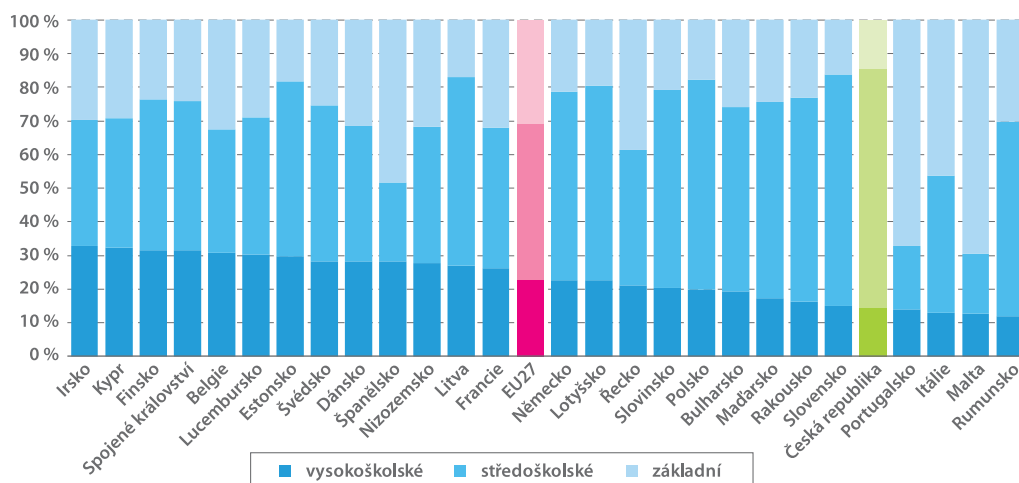
Úroveň dosaženého vzdělání tak může mít ještě mnohem vyšší význam v době, kdy je počet volných pracovních míst velmi omezený. Česká republika se přitom až do krizových let nevyznačovala vyso-

nejlépe jsou na tom státy severní Evropy. Obecně se ukazuje, že v bývalých postkomunistických zemích je význam vysokoškolského vzdělání nejvýznamnější, což lze dát do souvislosti s nenasyceností

Recept na úspěch

Stárnutí obyvatelstva bude v budoucnu přinášet požadavky na zapojení co nejvyššího počtu osob na trhu práce. V současné době

Obyvatelstvo ve věku 15-64 let podle nejvyššího dosaženého vzdělání v zemích EU27 v roce 2010

Zdroj: Eurostat

Základní zdroj dat

Pro seminář „Význam vzdělávání pro trh práce v ČR“ to byly: **Výběrové šetření pracovních sil**, výsledky z jednorázového šetření **Vstup mladých lidí na trh práce z roku 2009 a data ze školských matrik** zpracované Ústavem pro informace ve vzdělávání. Vzhledem k tomu, že Výběrové šetření pracovních sil je ve stejné metodice šetřeno všemi státy EU, lze využít data i v mezinárodním kontextu.

se i přes rostoucí počet studujících osob do věku 30 let nezvyšuje míra zaměstnanosti studentů. V následujících letech by přitom kombinace studia a práce na kvalifikovaných pozicích přinesla prospěch nejenom samotným studentům, ale i české ekonomice. Příklady z jiných zemí (severní Evropa, Nizozemsko, Německo) ukazují, že právě kombinace stu-

dia a práce v daném oboru přispívá jednak ke zvyšování ekonomického bohatství států, jednak zvyšuje možnosti uplatnění absolventů na trhu práce. Právě tyto země se vyznačují vysokou mírou zaměstnanosti osob do věku 30 let. A zároveň zde studenti v průměru později dokončují vysokoškolské vzdělání. Nepřímo k tomu pomáhá široké rozšíření

částečných úvazků v těchto zemích. V České republice je zatím velmi nízké, pohybuje se v rozmezí 5–7 %.

Z pohledu budoucího vývoje je však nutné se těmito problémy zabývat. Vzhledem k stárnutí obyvatelstva v ČR lze předpokládat nárůst počtu pracovních pozic zvláště pro mladé lidi a na druhé straně neudržetelnost stavu bezplatného,

a to především vysokoškolského vzdělání. Vyšší participace studentů na trhu práce se může stát vedlejším pozitivním efektem, který bude stárnutí obyvatelstva přinášet.

Ivana Dubcová
Ondřej Nývlt
Lukáš Savko
oddělení pracovních sil,
migrační a rovných příležitostí

Vyhlídky českého trhu práce

Český statistický úřad a think-tank IDEA při CERGE-EI pořádají společně semináře k tématu **rezervy českého trhu práce a možnosti jeho budoucnosti**.

Jejich cílem je upozornit na fenomén stárnutí české populace. V budoucnu bude totiž ubývat lidí v produktivním věku. Společnost, stejně jako trh práce, se s touto skutečností bude muset vyrovnat. „Záměrem seminářů je na základě statistických dat popsat trendy na trhu práce, které mohou být důležitým podkladem pro rozhodování lidí ve veřejné sféře,“ shrnuje Ondřej Nývlt z ČSÚ základní myšlenky této aktivity.

Musí dojít ke změnám

V současné době je obvyklé, že zaměstnavatelé upřednostňují pracovníky v produktivním věku s dostatečnými zkušenostmi a profesní praxí. S ohledem na populační vývoj v České republice bude nicméně lidí v produktivním věku ubývat a pracovnímu trhu tak hrozí personální krize. Situaci lze řešit zapojením dosud pracovních málo využívaných skupin obyvatelstva, jako jsou např. absolventi středních a vysokých škol, matky s dětmi nebo starobní a invalidní důchodci. Těm dnes zaměstnavatelé nenabízejí vhodné flexibilní

Semináře k tématu rezervy českého trhu práce a jeho budoucnost

- Význam vzdělání pro trh práce v ČR (listopad 2011)
- Demografická projekce obyvatelstva v ČR do roku 2100 včetně cizinců (leden 2012)
- Zaměstnanost starobních a invalidních důchodců
- Postavení matek (otců) na trhu práce podle věku nejmladšího dítěte
- Trh práce a finanční příjmy pro státní rozpočet
- Shrnutí předchozích kapitol a nástin budoucího vývoje na trhu práce

Chcete se zúčastnit veřejných prezentací? Napište o zařazení do mailing listu na adresu: tomas.chramecky@czso.cz.

vazby, dostatek částečných úvazků ani pružnou pracovní dobu.

Mladí v nevýhodě

Management podniků v České republice není také zvyklý pracovat s různými skupinami osob na trhu práce. Zaměřuje se především na lidi se zkušenostmi, kteří na pracovním trhu již nějakou dobu fungují.

„Jako první jsou propouštěni ti, kteří pro zaměstnavatele dosud nepředstavují investici do lidských zdrojů, tzn. mladí lidé s nedostatkem zkušeností,“ upozorňuje Daniel Münich z akademického pracoviště CERGE-EI. S ohledem na stárnutí obyvatelstva se ale trh práce bude muset transformovat a integrovat do sebe nejen studenty a absolventy škol, ale i ostatní zmínované složky společnosti, které dnes na trhu práce žádané nejsou (jedná se zejména o důchodce), anebo je jejich činnost legislativně podvázána, jako je tomu např. u matek na rodičovské dovolené.

Bohumila Beranová
tisková mluvčí a kancléřka
předsedkyně ČSÚ